

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра суспільствознавчої освіти

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИХОВАТЕЛІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ
«Стратегія роботи вихователів спеціальних закладів в системі інклюзивної освіти»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри суспільствознавчої освіти

(Протокол № 11 від 01 вересня 2023 р.)

Завідувач кафедри

Галина СОХАНЬ

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(Протокол №10 від 26.10.2023 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Освітня програма підвищення кваліфікації вихователів спеціальних закладів освіти «**Стратегія роботи вихователів спеціальних закладів в системі інклюзивної освіти**»

Розробники: асистент кафедри суспільствознавчої освіти Олексюк І.Б., старший викладач кафедри практичної психології Кобель І.Г., завідувачка центру підтримки інклюзивної освіти Кузь Г.Б., старший викладач кафедри практичної психології Єфімова С.М., доцент кафедри суспільствознавчої освіти Кудрик Л.Г., завідувач кафедри суспільствознавчої освіти Сохань Г.С.

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку вихователів спеціальних закладів загальної середньої освіти у їхній підготовці до роботи, спрямованої на розвиток у здобувачів освіти здібностей, компетентностей та наскрізних умінь, необхідних для соціалізації, свідомого життєвого вибору, самореалізації, відповідальності, правової культури та громадянської активності на основі модернізації змісту, форм і методів виховання, впровадження інноваційних технологій у виховний процес.

Напрямок: забезпечення і підтримка розвитку ключових компетентностей вихователів, зокрема:

1. Розуміння змістових та методичних засад сучасного виховного процесу.
2. Уміння використовувати актуальний педагогічний досвід у виховному та реабілітаційному процесі в спеціальних закладах загальної середньої освіти;
3. Встановлювання зв'язків між діями та вчинками дорослого і розвитком самоконцепції дитини з особливими освітніми потребами.
4. Уміння застосовувати емоційну саморегуляцію та техніки ефективної комунікації.

Обсяг: 36 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, дистанційна, очно-дистанційна)

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- професійно-педагогічна компетентність – знання основних міжнародних і національних законодавчих документів, їхньої ролі у впровадженні інклюзивної освіти у сфері функціонування інклюзивно-ресурсних центрів, знання та розуміння основних принципів діяльності ІРЦ; здатність виконувати професійні функції, зважаючи на особливі потреби здобувачів освіти та інтегрувати їх у середовищі закладу освіти, створюючи умови для розвитку й саморозвитку;
- громадянська компетентність – уміння активно слухати та спостерігати, брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, з

критично розуміти світ: політику, право, права людини, культуру, релігію, історію, мас медіа, економіку тощо;

- мовно-комунікативна компетентність – уміння доступно і переконливо висловлювати власну думку на засадах толерантності і поваги до позиції іншого;

- підприємницька компетентність – уміння генерувати нові ідеї та ініціативи, втілювати їх у життя, бути соціально мобільною, адаптивною, комунікабельною, відповідальною людиною; здатність використовувати позитивний досвід правової дійсності для прогнозування особистих поведінкових моделей та вибору дійових життєвих стратегій;

- інформаційно-цифрова компетентність – здатність використовувати цифрові технології для пошуку потрібної інформації, досліджувати суспільні проблеми за допомогою сучасних засобів, робити і презентувати висновки, працювати онлайн в освітніх, соціальних та наукових проєктах, створювати вербальні й візуальні тексти, мультимедійні презентації та поширювати їх;

- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного, морального і соціального здоров'я учнів, здатність сприяти творчому становленню школярів, розвитку особистості, індивідуальності і колективу;

- загальнокультурна компетентність – здатність аналізувати найважливіші досягнення національної і світової науки та культури, орієнтуватися в культурному та духовному контекстах сучасного українського суспільства.

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області.

Очікувані результати навчання:

- знає основні міжнародні і національні законодавчі документи, які стосуються прав осіб з інвалідністю та особливими освітніми потребами та вимоги до організації інклюзивного освітнього простору;
- знає особливості психічного та фізичного розвитку дітей з різними освітніми потребами та особливістю організації корекційної роботи з ними;
- демонструє вміння враховувати особливості та можливості дітей в закладах освіти, розуміє змістові та методичні засади виховання сучасної особистості;
- застосовує уміння і навички використання оптимальних моделей позакласної роботи та основних видів діяльності (спілкування, сюжетно-рольова гра, предметно-практична, дослідна та навчальна діяльність);
- встановлює зв'язки між діями та вчинками дорослого і розвитком самоконцепції дитини з особливими освітніми потребами.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Тема 1. Реєстрація учасників (вхідне опитування). Ознайомлення з програмою навчання (практичне, 1 година)

Тема 2. Формування очікувань учасників (практичне, 1 година)

Модуль 1. Місце спеціальних закладів освіти в системі інклюзивного навчання

Час за робочою навчальною програмою – 6 години

Тема 1. Інклюзія в Україні. (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

1.1 Інклюзія в освіті.

1.2 Історія успіху людей з інвалідністю.

Тема 2. Роль і завдання спеціальних закладів освіти в системі інклюзивної форми навчання (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

1.1 Історія виникнення і функціонування спецшкіл-інтернатів в Європі та СРСР.

1.2. Причини виникнення міжнародного руху за інклюзивне навчання «Школа для всіх».

1.3. Новий підхід до визначення ролі і місця спеціальних закладів освіти в сучасних умовах.

Тема 3. Особливості навчання дітей з особливими освітніми потребами (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

1.1 Системи класифікації дітей з порушеннями розвитку.

1.2. Характеристика основних категорій дітей з особливими освітніми потребами.

1.3. Організація робочого місця для дітей з різними освітніми потребами.

Модуль 2. Варіант1. Використання стратегій роботи, що сприяють розвитку позитивної самооцінки і я-ідентичності в дітей з особливими освітніми потребами

Час за робочою навчальною програмою – 6 години (2 — лекційні; 4 - практичні)

Тема 1. Поняття самооцінки та я-ідентичності (самоконцепції). Значення самоконцепції для розвитку дитини. (лекція 2 год.)

План лекційного заняття

1.1. Блоки, з яких складається позитивна самоконцепція.

1.2 Ефективна комунікація як стратегія для розвитку позитивного ставлення до себе.

Тема 2. Особливості формування самоконцепції дітей з ООП. (практичне, 2 год.)

План практичного заняття

2.1 Вплив самоконцепції дорослого на розвиток самосприйняття дітей. Алгоритм застосування РЕТ для покращення взаємодії.

2.2 Створення плану конкретного заходу, спрямованого на розвиток поваги членів колективу та дітей одне до одного.

Тема 3. Розлади сенсорної інтеграції у дітей з ООП. (практичне 2 год.)

План заняття

3.1 Сенсорна інтеграція та її значення для функціонування та розвитку мовлення дитини.

3.2 Казкотерапія та лялькотерапія на допомогу вихователю СЗО

3.3 Сенсорні ігри та їхні види.

Модуль 2. Варіант2. Методика ігрового виховання

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин

Тема 2.1. Ігрова діяльність та її особливості (Лекція – 2 год.)

План лекції

1. Сутність і призначення гри.
2. Принципи ігрової педагогіки.
3. Позиції педагога в ігровій діяльності.
4. Сучасні наукові підходи до класифікації ігор.
5. Види ігор за характером педагогічного процесу.

Тема 2.2. Розвивальний потенціал ігрового виховання (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Функції гри та її вплив на формування особистості.
2. Розвиток ресурсів особистості засобами ігрової діяльності.
3. Розвиток різних видів мислення та інтелекту дитини засобами гри.
4. Розвиток комунікативних здібностей учнів через гру.
5. Розвиток лідерських якостей учнів в ігровій діяльності.

Тема 1.3. Організація ігрової діяльності в умовах групи продовженого дня (Практичне заняття – 4 год.)

План практичного заняття

1. Методика підготовки та проведення гри.
2. Вимоги до організації ігрової дії. Основні якості ведучого ігрової дії.
3. Емоційно-виражальні засоби ігрової діяльності.
4. Особливості підготовки і проведення інтелектуальних ігор.
5. Структура дидактичної гри: дидактичне завдання, ігровий задум, правила гри, початок гри, ігрові дії, підбиття підсумків.
6. Організація рольової гри: мета, сюжет, постановка завдань, актори, ресурси.
7. Рольова гра «Стратегія У.Діснея» – методика розвитку креативності.
8. Комп'ютерні ігри та онлайн-застосунки в сучасному освітньому просторі.
9. Вправи та ігри для зняття стресу і психоемоційного напруження у дітей.
10. Гра і казка. Казкотворення і казкотерапія в гармонізації особистості дитини.
11. Недоліки і труднощі у процесі організації ігрової діяльності.

Модуль 3. «Діти з ООП: розуміння, взаємодія, допомога»

Час за робочою навчальною програмою – 4 годин (лекція – 2 год, практичне - 2 год)

Тема 1. Особливості роботи з дітьми з розладами спектра аутизму. (лекція-2 год)

План заняття

1.1 Психолого-педагогічний супровід дітей з розладами спектра аутизму в умовах інклюзії.

1.2 Розлади сенсорної інтеграції у дітей з ООП.

Тема 2. Теорія та методика роботи з дітьми з порушеннями інтелекту. (практичне – 2 год)

План лекційного заняття

2.1 Огляд основних категорій дітей з особливими освітніми потребами.

2.2 Особливості пізнавальної діяльності дітей з порушеннями інтелекту.

2.3 Актуальні напрями корекційної роботи з дітьми з порушеннями розвитку.

Модуль 4. Варіант 1. Особливості психофізичного розвитку дітей з порушенням зору.

Час за робочою навчальною програмою – 4 години (практичне - 4 год)

Тема 4.1 Презентація практичного досвіду виховної діяльності у спеціальному закладі освіти: освітній простір та методи виховання дітей з особливими освітніми потребами (практичне – 4 год.).

План практичного заняття

1. Організація безпечного та довірливого освітнього середовища для ефективної виховної роботи.

2. Повсякденний досвід виховання: специфіка ефективної роботи.

3. Виховні заходи як частина виховного процесу: секрети ефективної групової роботи.

4. Формування ключових компетентностей засобами виховної роботи.

Модуль 4. Варіант 2. Розвиток громадянських компетентностей учнів

Час за робочою навчальною програмою – 4 години (практичне - 4 год)

Тема 1. Змістові аспекти освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини (практичне, 2 год.)

План лекційного заняття

1. Розкриття змісту понять «ОДГ/ОПЛ», «громадянські компетентності».

2. Громадянські компетентності і сучасна людина: перспективи чи виклик.

Тема 2. Успішні практики формування громадянських компетентностей учнів (практичне, 2 год.)

План практичного заняття

1. Методи, прийоми та форми навчання ОДГ/ОПЛ.

2. Методичні підходи до створення і використання навчальних матеріалів, спрямованих на розвиток громадянських компетентностей.

Творче завдання. Самостійна робота. «Укладення дидактичної вправи».

Круглий стіл «Стратегія роботи вихователів спеціальних закладів в системі інклюзивної освіти». Презентація методичного матеріалу педагогів.

Вихідне діагностування, рефлексія, тексти (практичне, 2 години)

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях – індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Програмою передбачене виконання різних видів робіт: вхідне опитування; участь у тематичних дискусіях (форумах); рефлексія, тести.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2		2	
Тема 1. Реєстрація учасників (вхідне опитування). Ознайомлення з програмою навчання			1	
Тема 2. Формування очікувань учасників			1	
Модуль 1. Місце спеціальних закладів освіти в системі інклюзивного навчання	6	6		
Тема 1. Інклюзія в Україні.		2		
Тема 2. Роль і завдання спеціальних закладів освіти в системі інклюзивної форми навчання		2		
Тема 3. Особливості навчання дітей з особливими освітніми потребами		2		
Модуль 2. Варіант 1. Використання стратегій роботи, що сприяють розвитку позитивної самооцінки і я-ідентичності в дітей з особливими освітніми потребами	6	2	4	
Тема 1. Поняття самооцінки та я-ідентичності (самоконцепції). Значення самоконцепції для розвитку дитини.		2		
Тема 2. Особливості формування самоконцепції дітей з ООП.			2	

Тема 3. Розлади сенсорної інтеграції у дітей з ООП.			2	
Модуль 2. Варіант 2. Методика ігрового виховання	6	2	4	
Тема 2.1. Ігрова діяльність та її особливості		2		
Тема 2.2. Розвивальний потенціал ігрового виховання			2	
Тема 2.3. Організація ігрової діяльності в умовах групи продовженого дня			2	
Модуль 3. «Діти з ООП: розуміння, взаємодія, допомога»	4	2	2	
Тема 1. Особливості роботи з дітьми з розладами спектру аутизму.		2		
Тема 2. Теорія та методика роботи з дітьми з порушеннями інтелекту.			2	
Модуль 4. Варіант 1. Особливості психофізичного розвитку дітей з порушенням зору	4		4	
Тема 4.1 Презентація практичного досвіду виховної діяльності у спеціальному закладі освіти: освітній простір та методи виховання дітей з особливими освітніми потребами.			4	
Модуль 4. Варіант 2. Розвиток громадянських компетентностей учнів	4		4	
Тема 1. Змістові аспекти освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини			2	
Тема 2. Успішні практики формування громадянських компетентностей учнів			2	
Творче завдання. Самостійна робота	6			6
Круглий стіл «Стратегія роботи вихователів спеціальних закладів в системі інклюзивної освіти». Презентація методичного матеріалу педагогів.	6		6	
Вихідне діагностування, рефлексія, тести	2		2	
Всього годин:	36	10	20	6